(Nro. 3.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 2. 5. Stycznia 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia:

„Gmina Zalesie, należąca do Państwa Uścia Biskupiego w Cyrkule Czortkowskim, pobudzona patryiotyzmem, ofiarowała dawać w pośród siebie iednemu Inwalidowi rodem z tegoż Cyrkułu, poki tenże żyć będzie, pomieszkanie, odzież i żywność.

Z Wiednia d. 25. *Grudnia.* — Po zeyściu na d. 26. Listopada z. r. bardzo zasłużonego C. K. Feldmarszałka i Wielkiego Przeora Zakonu Kawalerów Ś. Jana w Czechach, Józefa Maryi Hrabiego Kolloredo Waldsee, Jego C. K. Mość w skutek swey łaski, którą we wszystkich Państwach swoich udarzał ten Zakon dawny, pełen chwały i ciągle o przywrócenie swoie troskliwy, zatwierdzić raczył naywyższą uchwałą swoią z d. 11. Października z. r. 1819 wybor, podług statutów w Wiednju przedsięwzięty, i wynieść na dostoyność Wielkiego Przeora tego Zakonu, Jenerała artyleryi, Dowodcę w Czechach, Przełożonego Kapituły tegoż Zakonu, Wincentego Maryię Hrabiego Kołowrath Libsteińskiego.

Jego C. K. Mość raczył iuż pierwey zezwolić swoią uchwałą z 14. Maia 1819 na przyięcie ślubow tego Zakonu dwom Nowicyuszów wysokiego Przeorstwa Janowi, Ernestowi Hrabiemu Palfy Erdöd i Aloyzemu Xięciu Lichtensteinowi za otrzymaną Apostolską dispensą, który to obrządek dopełniony został w 4. Sierpnia 1819 w Kościele tego Zakonu Ś. Jana z zwyczayną uroczystością.

Wiadomości zagraniczne.

Brazyliia Portugaliią i Algarbiia.

Kapitan okrętu Angielskiego przybyłego do brzegów, który Rio de Janeiro 25. Września opuścił, powiada, że niezmierna liczba korsarzy Powstańców krąży koło brzegów Brazylyyskich, poimali oni wiele zdobyczy, a w niektórych przypadkach ze zdobytych okrętów ludzi pomordowali. Listy z Rio de Janeiro teyże samey daty dodaią, iż między Portugaliią i Powstańcami Hiszpańskiemi na lewym brzegu rzeki de la Plata zayść miały różne utarczki, i że Artigas wzięty w niewolę.

Gazety Londyńskie, zawieraią ostatnie wiadomości z Rio de Janeiro, że Dwór tamteyszy wszystkie stracił nadzieie załatwienia sporów z Hiszpaniią, i kazał przeto wszystkie środki ostrożności przedsięwziąść dla obrony swoich posiadłości Amerykańskich w przypadku, gdyby wyprawa z Kadyxu nadeyść miała. Posłano iuż rozkazy do Portugalii, ażeby amunicyię, żywność i świeże woysko pod zasłoną dwóch okrętów liniiowych z podwóyną onych osadą przysłano do Montevideo. To samo potwierdzaią wiadomości z Lizbony; liczba woyska przeznaczonego do wyprawy wynosi do 5000 ludzi, którzy w każdym przypadku pierwey iak wyprawa Hiszpańska odpłyną.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Parlament zatrudnia się bez przerwy ważnymi środkami, które mu zaraz przy rozpoczęciu posiedzeń do naradzenia przełożonemi były. W Izbie niższey trwały posiedzenia ciągle każdego dnia 12ście godzin. Na posiedzeniu d. 9. odczytano po trzeci raz bil względem taiemnego ćwiczenia się w broni, który przyięty został iednomyślnie. W Izbie wyższey równie ten bil był przyięty, i spodziewano się, że w d. 10. otrzyma sankcyię Królewską.

Środki te stały się nie odzownemi z powodu nie ustannie przybywaiących i nie pokoiących wiadomości z północney Anglii. Żadney prawie nie minęło nocy w któreyby się Radykaliści nie zgromadzali, osobliwie w okolicach Leeds i Carlisle i nie ćwiczyli w broni i obrotach woyskowych. Stosownie do wyżey namienionych wiadomości, oświadczyli hersztowie, że nastąpić musi rozstrzygaiąca bitwa. Wiadomo że ten plan ułożono do powszechnego i iedno-

)(

czesnego powstania, nietylko w wspomnionych obwodach ale i w innych stronach Państwa. „Nie możeż sobie WPan w Londynie wystawić niebezpieczeństwa (zawiera list z Leeds) na które w tey części Państwa wystawieni iesteśmy. Zostaiemy tu wszyscy iak na wulkanie, a co nas bardziey ieszcze wprawia w troskliwość i naszą boiaźn powiększa, iest to: że iesteśmy otoczeni od tysięcy górników węglanych, którzy dla tego swoie opuścili roboty, ażeby podwyższenie swoiego myta otrzymać, a żyiąc w nieporządku i próżniactwie dopuszczaią się wszelkiego rodzaiu rospusty bez względu na skutki. W Izbie niższey odrzeczone zostało na d. 13. Grudnia trzecie odczytanie bilu przeciwko buntowniczym Zgromadzeniom. Dalsze zaś posiedzenie d. 9. zaymowało się rozprawami nad przełożonym wnioskiem P. Bennet zmierzaiącym do mianowania Kommissyi śledczey względem stanu obwodów rękodzielnianych. P. Bennet starał się przełożenie swoie tem popierać, że potrzeba zaradzic panuiącey nędzy nie tylko w tych obwodach ale i wcałem Królestwie. Ale miasto wynaydywania i przedstawienia z spokoynością i umiarkowaniem przyczyn tey nędzy, P. Bennet wystawił znowu w długiey swoiey mowie wszystkie te przedmioty, które od kilku miesięcy tak mocno oburzały umysły, i wszystkie te wypadki, które służyły za pozor zuchwałym przedsiebierstwom, i temu hałasowi burzycieli.

Lord Castlereagh i P. Canning słusznie uważali, że P. Bennet miasto przełożyć rozpoznanie nad środkami dla przyniesienia ulgi rękodzielniom i rękodzielnikom, rozpoznanie które byłoby pewnie pozyskało zezwolenie wszystkich stronnictw i Ministrów, wszystko w swoiey mowie wyraził, co iest właściwem do rozszerzenia nieukontentowania i zaburzenia w ostatniey klasie Ludu. Wniosek iego zatem, iednomyślnie odrzucono.

Z Londynu d. 14. Grudnia. — Bil zakazuiący ćwiczenia w broni pozyskał sankcyię Xięcia Rejenta. Rząd przedsiebierze środki do bez włocznego tegoż wykonania. Nie masz wątpliwości, że i inne proiekta do prawa po ukończonych naradzeniach się w obudwóch Izbach przyiętemi zostaną. Przy rozpoznaniu bilu względem buntowniczych Zgromadzeń odrzucono w Izbie niższey wniosek „ażeby skoropisarzom gazet dozwolić bydź obecnemi na Zgromadzeniach publicznych.“ Twierdzenia o znacznych Zgromadzeniach gorników węglanych, wystawiane były iako zupełnie fałszywe przez niektórych Członków Izby. Na zapytanie iednego z Członków o powstaniu na wyspie Santa Maura, Lord Castlereagh dał odpowiedz niezaspokoiaiącą, ponieważ nie dostawało wiadomości urzędowych. Osławiony Hobhouse piszący skargi uwięziony, z powodu iedney skargi w którey wyraził „że tylko fizyczna przemoc albo konieczna boiaźn tey, może zrządzic Reformę Parlamentu“ ma się teraz przed Izbą usprawiedliwić.

W różnych stronach kraiu były iuż Zgromadzenia, a inne zapowiedziano, ażeby uchwalić adresa, przeciwko bilom, lecz te zapewne zapoźno nadeydą.

Dnia 5. Grudnia miały bydź znowu trzy publiczne Zgromadzenia; iedno z tych przecie nie było a to dla ważnych przyczyn, o których czytelnicy nasi dowiedzą się z następuiącey powieści Kuryiera z d. 9. t. m. „Stolica nasza uraczoną bydź miała wczoray widowiskiem trzech Zgromadzeń, mianowicie: Sir Franciś Burdett w Coventgarden, Mowca (Hunt) w Smithfield, a P. Watson w Clerkenwell green chcieli popisywać się z swoią wymową. Ostani bowiem z tych Panów, wstydziemy się to wyznać — nie ważył się wyyść z więzienia i to było powodem iak nas upewniaią, że banda iego nie grała swey komedyi. Mowca zaś, który dotąd nie znayduie się ieszcze w tym położeniu, otworzył widowsko swoie na błoniu Smithfieldskiem. Baronet zaś, wystąpił w Coventgarden pierwey od Mowcy. Zdaie się zacny Baronet mieć więcey upodobania prawic do pospolstwa, iak gdyby mowił w gronie oświeconych i godnych szacunku ludzi. Wymowa iego iest płynieyszą szyk iego myśli lotnieyszy, dowody lepiey dobrane. Zdaie się, że wolny iest od wszelkiego przymusu i szczebioce z śmiałą łatwością znarówionego dziecięcia, które wie, że nayniedorzecznieysza rzecz wychodząc z ust iego ucieszy pobłażaiących mu. Jest to w istocie potężnym bodzcem dla męża wiedzieć, że ma do czynienia ze słuchaczami, którzy ani zdolności ani chęci nie maią, ażeby mu to co powie mieli zaprzeczać; owszem którzyby raczey chcieli połknąc słowa iego, aniżeli by się mieli na nie krzywić. I ztąd to pochodzi także, że zacny Baronet na te argumenta, którym spokoynie się przysłuchuie w Izby gminney, zachowuie sobie na nie odpowiedzi e na Zgromadzeniu Westminsterskim albo na uczcie w iakiey oberzy i tak się dzieie, że często odnosi stanowcze zwycięstwo nad znacznymi politykami i prawnikami, którzy rzadko sposobność maią słyszenia repliki iego. Ten pewny i dogodny sposób prowadzenia rozumowey woyny przy-

pomina nam wesołą krotofilę Dr. Goldsmitha że „nayiepiey wtenczas rozumnie kiedy „iest sam, ponieważ mu nikt nie zbiia.“ — Co się zaś dotycze samey mowy zacnego Baroneta nie chcemy tracić czasu nad rozbiorem oney. Naywiększa część tey zawiera odwieczne thema „zepsuta Izba pospólstwa, frymarczące fakcyie miasteczek.“—Pomiiamy te zacne oszczerstwa równie iak i iego przekąsy przeciwko środkom, które teraz własnie są przedmiotem posiedzenia w Parlamencie, albowiem człowiek twierdzący tak iak miał twierdzić zacny Baronet, „że burza minęła, — że „niebezpieczeństwo znika, i że dalekiemi będąc od niarzmienia wolności druku, owszem powinni ią byli uwolnić od więzów pod „któremi teraz stęka,“ występuie on na tak korzystne pole nie pokonanych nie dorzeczności przeciwko którym byłaby próżną każda zaczepka. Szalony opowiadaiący nam z pewnością; że słońce świeci w nocy, a miesiąc w dzień tak iest nie do zbicia iak zacny Baronet kiedy się tak wysoko wzbiie iak wyżey namieniono.

P. Hobhuse miał równie mowę, z którey w dowód iey klassyczności udzielamy następuiące texta: „Czerwoni (żołnierze) nie „są iuż dzisiay ani w połowie tak niebez„pieczni iak czarni, którzy w długich pła„szczach i białych perukach przechodzą się po „sali Westminsterskiey.“ Jak się dowiaduiemy pospólstwo przyięło to z oklaskami i P. Hobhuse może mieć się za szczęśliwego, że pierwszym iest mowcą w Anglii po Huncie. Uchwała którą mnieyszości Izby niższey zalecono wystąpić, iak tylko przełożone środki przyiętemiby zostały, na nieszczęście cofnięto. Od czasu pamiętnego głupstwa, które P. Fox i iego stronnicty popełnili, stronnictwo Demokratów (Whigs) nie ma chęci pokazania Ludowi, iż łatwo się bez tych środków obeyść można. Jest to podobne do śmieszney groźby nadętego komedyianta, co sobie wystawia, że miasto bez niego żyć nie może. Takie doświadczenia kończą się zawsze nieszczęśliwie dla ich tworców.

Co się zaś dotycze gminu Radykalistów Smiedfieldskich dosyć będzie doniesc, że się ta gołota zebrała: „Że Mowca tak dobrze prawił iak Baronet i P. Hobhuse; że równie tak iak i Baronet od baiastry przy oklaskach odprowadzony został do domu z widowiska swey sławy. Zaiste dosyć było dla obu zaszczytu!“

Kuryier twierdzi uszczypliwie. Sir Francis Burdet ma wskutek tego, oczem się na Zgromadzeniu Coventgardskim dowiedział przełożyć, by iako warunek do bilu o buntowniczych Zgromadzeniach zamieszczono: że Zgromadzenia na mieyscach otwartych kiedy ciepłomierz 5 stopni zimna oznacza wyłączone od bydź maią skutków tego bilu. Zacny Baronet widać przekonał się że takie naradzaiące się Zgromadzenia pospólstwa, nie mogą bydź nie bezpiecznymi podczas tęgich mrozów.“

Spokoyność w Anglii północney ieszcze iest zagrożoną, z tego powodu zwołaną została milicyia w okolicy Newcastle Rząd zezwolił na podięcie się P. Brandling utworzenia 4 nowych kompanii milicyi, te maią się z pierwszemi połączyć. Tymczasem do uwięzienia 4 Radykalistów w Burnley nie tak zbrodnia stanu lecz znaydowanie się zbroyno na Zgromadzenia Ludu było powodem.

Dyrektorowie bankow donieśli różnym Bankierém, że przy teraźnieyszym niedostatku pieniędzy, gotowizny, którey onym bank co tydzień dostarczał, do trzeciey części zmnieyszona bydź musi.

Podług wiadomości z Cork zayść miała utarczka na d. 27. Listopada pomiędzy oddziałem żołnierzy i bandą Radykalistów przy Galloway gdzie wiele było ranionych i zabitych.

Rossyia.

W gazetach Hamburskich umieszczony iest list z Petersburga z d. 22. Listopada zawieraiący co następuie:

„Postrzegaią to, że wieści fałszywe wciąż rozsiewane bywaią. — Z pewnością iednak można powiedzieć, że w żadney epoce nie mowiono tak od odmianach i woynach iak w tey. Chwała Bogu takie myśli maią mieysce tylko w wyobrażeniu głów zapalonych, które w nieporządku i upadku Państw rozumieią swoie naleść szczęście.

Daniia.

W Danii ogłoszono, że milicyia mieyska we wszystkich miastach, gdzie załoga stoi pod dowodztwem sztabowego Oficera, tylko za zezwoleniem tegoż Oficera zgromadzać się pod bronią i hasła woyskowe dawać może, w innych zaś, gdzie inney Zwierzchności iest poddaną, iako to, Sędziom po funduszowych i takimże po innych miastach, za pozwoleniem tychże. Po twierdzach zaś takowe dowodca twierdzy udzieli. Korpusy nawet ogniowe nie mogą się bez takiego pozwolenia zgromadzać. Nakoniec milicyia musi te same honory czynić

woyskowe naczelnie dowodzącemu Officerowi sztabowemu będąc pod bronią, iak i woysko liniiowe.

Francyia.

Z Paryża d. 15. Grudnia. — Dziennik sporów oskarza Ministrów, iż żadnego nie mieli udziału do naygorętszych rozpraw Izby, względem przypuszczenia Deputowanego Gregoira. „Jako? (unosi się tenże) honor Korony iest na sztychu; Ministrowie nie podnoszą głosu na mownicy? w koło nich wszystko powstaie, oni sami, są nieporuszeni?" Dziennik Paryzki na to odpowiada: „Oddalenie kandytata, mianego za Króloboycę nie iest żadną łaską wyświadczoną przez Koronę Izbie iest to tylko hołdem, który winna iest Izba Koronie. Przy dopuszczeniu takiego kandydata, które nie do praw Korony, lecz do praw Izby należy, nie zaszczyt Korony, lecz zaszczyt Izby na sztychu. Chcecie, ażeby Ministrowie w obliczu całey Europy, świadectwo uczucia Narodowego mieli gwałtem do siebie przyciągnąc, miasto one przyymować, i żeby od prawodawców żądali ofiar, miasto że oczekiwać powinni iako dobrowolnego ich daru?"

Zjednoczone Niderlandy.

Wydawca zagrabionego pisma: „O stanie Niderlandów", stawił się dobrowolnie do więzienia w Amigo. I inni ieszcze z powodu tego pisma przytrzymanymi zostali. Rozpoznanie ma bydź przedsiewzięte w Sądzie i spodziewaią się dotychczasowe odkryc taiemnice tym bardziey, że odkryć miano zasadę z powodu którey, wiele osób w Amsterdamie poaresztowano. Po między innymi aresztowanych zostało dwóch cudzoziemców przez pierwszego urzędnika Policyi miasta, Wiseliusza.

Włochy.

Dziennik wychodzący w Rzymie (*Diario di Roma*) donosi pod d. 10. Grudnia z Rzymu: „Podług wiadomości z Rossyi, Jego C. K. Mość zezwolił nie tylko na odesłanie Jezuitów rodem Niemców i Włochów (z Rossyi i Polski) do Hiszpanii, ale nawet Jego C. K. Mość przeieżdzaiąc przez Rygę wezwał do siebie Jezuitów posiadaiących w temże mieście dóm, i rozmawiał z nim; łaskawie. Cesarz udarzył ich przy tey okoliczności 1000cem Rubli na Instytut pożyteczny, utworzony przez Członka ich Zgromadzenia." — Król Francuzki przesłał Jenerałowi Bracci naczelnemu dowodcy woyska Papiezkiego order woyskowy S. Ludwika. Podczas trwaiącey burzy, która od dawna panuie na morzu, rozbiła się w ostatnich dniach bryguntyna Sardynska i cudem przecie uratowaną została osada prócz 2 osob."

Niemcy.

W woysku Bawarskiem z dwóch pułków huzarów ma bydź ieden; inny zaś pułk iazdy, zapewnie ułany przemienieni będą na lekkę iazdę, a pułk piechoty ma bydź zwinięty. Spodziewaią się, że Kray oszczędzi rocznie przez to zmnieyszenie do pół miliiona Zł Ryn. albowiem pułk iazdy kosztuie rocznie 300000 Zł. Ryn.

Kraków.

Z Krakowa d. 22. Grudnia. — Na 6tey Sessyi Seymu Rzeczpospolitey naszey, d. 15go b. m. Izba prawodawcza chcąc ułatwić Obywatelom Królestwa Polskiego sposobność zeznawania przed tuteyszo-kraiowymi Notaryiuszami aktów dobrey woli na zasadzie wzaiemnych pomiędzy Rządem Królestwa Polskiego, a Senatem rządzącym w Rzeczpospolitey Krakowskiey zawartych układów, moc obowięzuiącą w całem Krolestwie Polskiem maiących; stosownie do wniesionego od Senatu w formie Konstytucyyney proiektu postanowiła, iż wszelkie akta dobrey woli bez względu na ich przedmiot i naturę przez Obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy niemi lub z Obywatelami tuteyszo-kraiowemi i zagranicznemi przed Notaryiuszami miasta wolnego Krakowa i iego okręgu zeznawane, odnoszące się do dóbr w Królestwie Polskiem leżących lub też do osobistych z obowiązań tamże wykonać się maiących, od dnia ogłoszenia ninieyszey ustawy będą mogły bydź na papierze stęplowym ceny groszy piętnastu spisywanemi; zaś akta dobrey woli tyczące się dóbr w kraiu miasta wolnego Krakowa i iego okręgu położonych lub obeymuiące osobiste z obowiązania w kraiu tuteyszym wykonać się maiące, chociażby przez Obywateli Królestwa Polskiego pomiędzy niemi lub z Obywatelami tuteyszo-kraiowemi i zagranicznemi przed Notaryiuszami miasta wolnego Krakowa i iego Okręgu zeznawanemi były, w miarę tego o ile do kraiu tuteyszego odnoszą się, ulegać będą opłacie stępla Prawem Seymowym w roku 1811 zapadłym, a dotąd obowięzuiącym ustanowioney.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.